

Kunst & Cultuur Toneel: 'Fin de Saison / De Veere'

Het ongeziene

Loek Zonneveld

6 juni 2018 – verschenen in nr. 23

Scène-aquarel gemaakt bij Fin de Saison/ De Veere door Roos Visser
© Roos Visser

Fin de Saison is een jaarlijkse toneelontmoeting die wordt georganiseerd onder de luifels van de 'Belgisch-Nederlandsche Repertoirevereniging De Veere' (sinds 1992). Ruim twintig toneelspelers van onder meer Discordia, 't Barre Land, De Theatertroep en vele anderen bewonen gedurende tien avonden de kleine toneelzaal Frascati 3 in Amsterdam. Zij vieren ongeziene en ongehoorde toneelmomenten, dat wil zeggen: zij scheppen het toneel dat er nog niet is, maar dat ontstaat waar je bij zit. De ruimte is aanvankelijk slechts voorzien van ruwhouten vloerplankieren. *Waar wij zijn* en *waar zij zijn* dat is één plek. Na het bouwen van een tribune en een toneel blijft dat zo. En toch ook weer niet. *Zij* zoeken hun weg middels zwaluwstaartende

gesprekken, wandelingen, schichtige blikken omhoog, gedichten, spanningen, scènes of aanzetten daartoe. Onbestemde geluiden uit machines, aan- en uitspringend licht en een gitaarspeler bepalen de sfeer. En toch ook weer niet. Want *wij* zijn er ook nog.

Schrijf je in voor onze dagelijkse nieuwsbrief en ontvang iedere ochtend het beste uit *De Groene* in je mailbox

Toneel is een kunstvorm van komen en gaan. Is dat hetzelfde als: op en af? Nee, dat gaat zomaar niet. Blijven mensen komen? En wanneer gaan de mensen die vertrekken weer? Over welke mensenbewegingen hebben we het? Een fascinerend ‘groeps gesprek’ behandelt het genre toneelstukken waarin ‘visite’ de primaire plotmotor is. En nu we het toch over aankomen hebben – hoe kómen mensen eigenlijk aan het toneel? Is het onbeleefd om daarnaar te vragen? Wees gerust – *Fin de Saison / De Veere* is geen spiegelpaleis van toneel óver toneel. Daarvoor gaat de avond juist ook over de inwoners van het toneel: gewone zwervers met gewone zwerversverhalen. Zoals toneelhuizen ook gewoon huizen zijn met geschiedenissen. Met zolders en kelders. Die weer geen gewone zolders en ook niet ‘zomaar’ kelders zijn. Je bewaart er immers geen kaas, maar meubels. Of mantels. En lorgnets. Of sikjes. En zware gordijnen.

Dat bouwen van die tribune aan het begin is trouwens fascinerend, qua orde. En wanneer mag je plaatsnemen op iets wat nog in aanbouw is? En vanaf wanneer is een ‘toneelruimte’ ook een toneelruimte? In een mum van tijd staan er coulissen die ruim twee keer een mens hoog zijn, gemaakt van geperst karton. ‘Waar ben je?’ roept iemand dan. Want er zijn plotseling mensen ‘verdwenen’. Op de tweede avond was het landschap van coulissen midden in de voorstelling ook zomaar weg. Nog zo’n existentiële vraag: wanneer val je op tussen die hoge wanden? En waarom is kalm door het midden bewegen veel lastiger dan een onschuldig dansje doen door de hele ruimte heen? Of lijkt dat maar zo? Het lijkt vast maar zo.

De toneelkijker is als een bezoeker aan een mensenlaboratorium. Toneelspelers doorstaan daar situaties en beknellingen die wij ‘gewone mensen’ nog niet durven. Zij wel. Op grond van afspraken die wij weer niet kennen. Eng, maar mooi dichtbij is dat allemaal. Er ontstaan stiltes die je nog nooit hebt gehoord. Daarom blijven we ook komen. Stiltes werken verslavend.

Fin de Saison/De Veere, t/m 9 juni, Frascati 3, 21.00 uur, theaterfrascati.nl

Uit: *De Groene Amsterdammer* van 6 juni 2018
www.groene.nl/2018/23